

УДК 78::373.2
С91

Серія «Мій конспект»
Заснована 2008 року

Сухина Л. Ю.

С91 Музичне виховання у дитячому садку (за Базовим компонентом дошкільної освіти). 6 рік життя / Л. Ю. Сухина. — Х. : Вид. група «Основа», 2018. — 112 с. — (Серія «Мій конспект»).

ISBN 978-617-00-2493-0.

Посібник містить календарне планування та змістовні плани-конспекти музичних занять із дітьми дошкільного віку (6-й рік життя), що повною мірою відповідають вимогам Базового компонента дошкільної освіти (нова редакція).

Видання стане в пригоді музичним керівникам і вихователям дошкільних навчальних закладів.

УДК 78::373.2

Навчальне видання
Серія «Мій конспект»

СУХИНА Любов Юріївна

МУЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ У ДИТЯЧОМУ САДКУ
(за Базовим компонентом дошкільної освіти)
6 рік життя

Відповідальний за випуск *Ю. М. Афанасенко*

Підп. до друку 28.12.2012. Формат 84×108/16. Папір газет.

Гарн. шкільна. Ум. друк. арк. 11,76. Зам. № 16-12/19-05.

ТОВ «Видавнича група «Основа»
61001 м. Харків, вул. Плеханівська, 66
Тел. +38(057)717-99-30

email: office@osnova.com.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 5216 від 22.09.2016 р.

Надруковано у друкарні ТОВ «ТРИАДА-ПАК»
м. Харків, пров. Сімферопольський, 6. Тел. +38(057)703-12-21
www.triada-pack.com, email: sale@triada.kharkov.ua
ISO 9001:2015 № UA228351, FAMO TRIADA LLC (065445)

ISBN 978-617-00-2493-0

© Сухина Л. Ю., 2015
© ТОВ «Видавнича група «Основа», 2018

ЗМІСТ

Переднє слово	4
Календарне планування	5
Література	6
Плани-конспекти занять	7
Тижні 1—2. Заняття № 1—4. Дивосвіт навколо нас. Підтема. Співоча душа української пісні	7
Тижні 3—4. Заняття № 1—4. Дивосвіт навколо нас. Підтема. Ми — маленькі козачата	11
Тижні 5—6. Заняття № 1—4. Золота осінь. Підтема. Подаруємо друзям гарний настрій	15
Тижні 7—8. Заняття № 1—4. Золота осінь. Підтема. Українці ми маленькі	19
Тижні 9—10. Заняття № 1—4. Подорож у найближче. Підтема. Завітала осінь до нас в Україну	23
Тижні 11—12. Заняття № 1—4. Подорож у найближче. Підтема. Музична квітка	27
Тиждень 13. Заняття № 1—2. Подорож у найближче. Підтема. Осіннє натхнення	31
Тижні 14—15. Заняття № 1—4. Я живу серед людей. Підтема. Подорож до Зіркового короля	35
Тижні 16—17. Заняття № 1—4. Я живу серед людей. Підтема. Новорічні дива	39
Тижні 18—19. Заняття № 1—4. Дивоказка зими. Підтема. Новорічні свята	43
Тижні 20—21. Заняття № 1—4. Дивоказка зими. Підтема. Зимово казка	47
Тижні 22—23. Заняття № 1—4. Україна — дивокрай. Підтема. «Добрий день, матусю Україно!»	51
Тижні 24—25. Заняття № 1—4. Україна — дивокрай. Підтема. Для рідної матусі	55
Тижні 26—27. Заняття № 1—4. Весняний дивосвіт. Підтема. Весняна лісова казочка	59
Тижні 28—29. Заняття № 1—4. Весняний дивосвіт. Підтема. Весняні квіти	63
Тиждень 30. Заняття № 1—2. Весняний дивосвіт. Підтема. Весняні пригоди	67
Тижні 31—32. Заняття № 1—4. Я відкриваю світ. Підтема. Іграшки — мої друзі	71
Тижні 33—34. Заняття № 1—4. Я відкриваю світ. Підтема. Пташки співають — мене звеселяють	75
Тижні 35—36. Заняття № 1—4. Весняний дивокрай. Підтема. Вийди, вийди, сонечко!	79
Тижні 37—38. Заняття № 1—4. Весняний дивокрай. Підтема. Сонячний зайчик — мій друг	83
Тиждень 39. Заняття № 1—2. Весняний дивокрай. Підтема. Чарівний світ казок	87
Тижні 40—41. Заняття № 1—4. Я пізнаю світ. Чарівний світ тварин. Підтема. Співаємо та граємо, казки розповідаємо.	91
Тижні 42—43. Заняття № 1—4. Я пізнаю світ. Чарівний світ тварин. Підтема. Допоможемо пташці	95
Тижні 44—45. Заняття № 1—4. Ми є діти українські. Підтема. Ми живемо в Україні	99
Тижні 46—47. Заняття № 1—4. Ми є діти українські. Підтема. Мій веселий каблучок	103
Тижні 48—49. Заняття № 1—4. Я і Всесвіт. Підтема. Подарунки для друзів	105
Тиждень 50. Заняття № 1—2. Я і Всесвіт. Підтема. Ми малята — веселі хлопці та дівчата	107
Тижні 51—52. Заняття № 1—4. Я і Всесвіт. Підтема. Україна — моя Батьківщина	111

ПЕРЕДНЕ СЛОВО

Цей посібник є узагальненням практичного досвіду, багаторічних досліджень, спрямованих на вивчення потреб музичних керівників дитячих садків. Нагальною потребою для багатьох музичних керівників є написання планів-конспектів музичних занять згідно з вимогами Базового компонента дошкільної освіти (нова редакція), затвердженого наказом МОНМСУ від 22.05.2012 р. № 615, з урахуванням сфер життєдіяльності дошкільників, ліній їхнього розвитку, тематики тижнів.

Нова редакція Базового компонента дошкільної освіти відрізняється від попередньої принципово новим підходом до розв'язання завдань естетичного виховання засобами музики. Цей підхід передбачає можливість обрання педагогом напряму роботи, збагачення форм організації музичного виховання в умовах дошкільного навчального закладу.

Музичне виховання в дитячому садку має на меті розвивати, поглиблювати, удосконалювати музичні й творчі здібності дітей, збагачувати їхній духовний світ. Тобто музика управляє розвитком емоцій дитини, пробуджуючи вищі духовні почуття (любов до рідної природи, до свого народу, до національних культурних традицій, до рідних людей і до себе самого).

Посібник містить календарне планування, плани-конспекти музичних занять із дітьми 6-го року життя. Плани-конспекти занять розраховані на весь навчальний рік, зміст занять об'єднано темою тижня. Також подано зразки дидактичних ігор, поради щодо їх проведення; наведено рекомендований чинними програмами музичний репертуар згідно з віковими особливостями дошкільнят.

Кожний музичний керівник має можливість варіювати, доповнювати чи компонувати наведений матеріал за власним бажанням, зважаючи на рівень підготовленості дітей та власні напрацювання.

На сучасному етапі розвитку дошкільної педагогіки утвердився погляд на заняття як на форму педагогічного впливу на дітей, що поєднує розвивальний і виховний ефекти навчання, формує вміння активно опановувати знання й творчо використовувати їх за безпосередньої участі педагога, що сприяє набуттю досвіду спільної діяльності з дорослими й однолітками.

Запропоновані плани-конспекти передбачають проведення таких видів музичних занять, як традиційне, домінантне, тематичне, комплексне.

Традиційне заняття поєднує всі запропоновані програмою види дитячої музичної діяльності: слухання, спів, музично-ритмічні рухи, гру на музичних інструментах.

Домінантне — заняття, у якому домінує один із видів дитячої музичної діяльності.

У змісті **тематичного** заняття інтегровано музичну діяльність, під час якої діти навчаються розуміти музичні твори з трьох провідних аспектів («Які емоції та почуття передає та викликає музика?», «Про що розповідає музика?», «Як розповідає музика?»).

Комплексне заняття інтегрує кілька видів діяльності (здебільшого художніх): пісенну (або танцювальну), художньо-мовленнєву, образотворчу. Отже, певну тему розкривають через ці види художньої діяльності.

Музичний керівник проводить музичні заняття, свята, розваги за участю вихователя. Значну частину роботи з музичного виховання дітей вихователь здійснює тільки за допомогою музичного керівника та за умови його особистої участі. Тільки така співпраця є плідною й допоможе цілеспрямовано розвивати музичні здібності дітей.

Запропоновані конспекти тематичних занять допоможуть музичним керівникам провести заняття з музичного виховання дітей цікаво та ефективно.

Посібник призначено для музичних керівників, вихователів дошкільних навчальних закладів, а також студентів педагогічних навчальних закладів.

КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ

№ тижня	№ заняття	Дата проведення заняття	Тема	Підтема	Примітки
1—2	1—4		Дивосвіт навколо нас	Співоча душа української пісні	
3—4	1—4		Дивосвіт навколо нас	Ми — маленькі козачата	
5—6	1—4		Золота осінь	Подаруємо друзям гарний настрій	
7—8	1—4		Золота осінь	Українці ми маленькі	
9—10	1—4		Подорож у найближче	Завітала осінь до нас в Україну	
11—12	1—4		Подорож у найближче	Музична квітка	
13	1—2		Подорож у найближче	Осіннє натхнення	
14—15	1—4		Я живу серед людей	Подорож до Зіркового короля	
16—17	1—4		Я живу серед людей	Новорічні дива	
18—19	1—4		Дивоказка зими	Новорічні свята	
20—21	1—4		Дивоказка зими	Зимова казка	
22—23	1—4		Україна — дивокрай	«Добрий день, матусю Україно!»	
24—25	1—4		Україна — дивокрай	Для рідної матусі	
26—27	1—4		Весняний дивосвіт	Весняна лісова казочка	
28—29	1—4		Весняний дивосвіт	Весняні квіти	
30	1—2		Весняний дивосвіт	Весняні пригоди	
31—32	1—4		Я відкриваю світ	Іграшки — мої друзі	
33—34	1—4		Я відкриваю світ	Пташки співають — мене звеселяють	
35—36	1—4		Весняний дивокрай	Вийди, вийди, сонечко!	
37—38	1—4		Весняний дивокрай	Сонячний зайчик — мій друг	
39	1—2		Весняний дивокрай	Чарівний світ казок	
40—41	1—4		Я пізнаю світ. Чарівний світ тварин	Співаємо та граємо, казки розповідаємо	
42—43	1—4		Я пізнаю світ. Чарівний світ тварин	Допоможемо пташці	
44—45	1—4		Ми є діти українські	Ми живемо в Україні	
46—47	1—4		Ми є діти українські	Мій веселий каблучок	
48—49	1—4		Я і Всесвіт	Подарунки для друзів	
50	1—2		Я і Всесвіт	Ми малята — веселі хлопці та дівчата	
51—52	1—4		Я і Всесвіт	Україна — моя Батьківщина	

ЛІТЕРАТУРА

1. *Наказ МОНМСУ від 22.05.2012 р. № 615 «Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (нова редакція)» // mon.gov.ua.*
2. *Бабаджан Т. Музыкальное воспитание детей раннего возраста. — М. : Просвещение, 1969.*
3. *Березова Г. Хореографічна робота з дошкільнятами. — К. : Музична Україна, 1989.*
4. *Ведмедеря М. Немає України без калини : пісні для дітей дошк. віку та учнів почат. класів. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2006.*
5. *Верховинець В. Весняночка. — К. : Музична Україна, 1989.*
6. *Ветлугина Н. Методика музыкального воспитания в детском саду : учеб. для уч-ся пед. училищ. — М. : Просвещение, 1989.*
7. *Вільковський Е. Рух і музика. — К. : Музична Україна, 1986.*
8. *Давидова Л. К. Ми живемо в Україні : зб. муз. творів для дітей дошк. віку. — К. : Наш час, 2005.*
9. *Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Україні : наук.-метод. посіб. / наук. ред. О. Л. Кононко. — К. : Ред. журн. «Дошкільне виховання», 2003.*
10. *Кононова Н. Г. Музыкально-дидактические игры для дошкольников. — М. : Просвещение, 1982.*
11. *Крутий К. Л. Планування роботи сучасного дошкільного закладу: поняття, особливості, умови ефективної реалізації. — Запоріжжя : ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2005.*
12. *Музика в дитячому садку. — Вип. 3, 4, 5. — К. : Музична Україна, 1976.*
13. *Музика в дитячому садку. — Вип. 3. — К. : Музична Україна, 1990.*
14. *Музично-ритмічні хвилинки та розспіванки для дітей. — Х. : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006.*
15. *Музыка и движение. — М. : Просвещение, 1981.*
16. *Петрова В. Музыка малышам. — М. : Мозаика-синтез, 2001.*
17. *Шевченко Л. Л. Музичне джерельце : зб. муз. творів. — Х. : Веста : Ранок, 2004.*
18. *Шевчук А. Розвиток дошкільнят в музично-руховій діяльності. — К. : Шкільний світ, 2006.*
19. *Шкільник С. Подорож чарівним лісом. — Х. : Світ дитинства, 2003.*

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

- <http://doshkolenok.kiev.ua/>
- <http://doshkovita.blogspot.com/>
- library.kherson.ua/activities/.../winter_koza.htm
- <http://nashe.com.ua/song/>
- <http://poradumo.pp.ua/cikave/>

ПЛАНІ-КОНСПЕКТИ ЗАНЯТЬ

Дата _____

ТИЖНІ 1—2. Заняття № 1—4. ДИВОСВІТ НАВКОЛО НАС

Група _____

Підтема. Співоча душа української пісні

Мета: ознайомити дітей з новою вправою; учити виконувати рухи з хусточками чітко й злагоджено; ознайомити дітей з новим музичним твором та його автором; прищеплювати інтерес до музики та її емоційного сприйняття; формувати навички культури слухання; ознайомити дітей з новою піснею; розвивати музичний слух дітей і співочі навички; ознайомити з новим таночком; розвивати вміння емоційно танцювати, виконувати рухи злагоджено; емоційно налаштовувати дітей на гру; розвивати спритність та увагу дітей; виховувати товариські почуття.

Обладнання: іграшка (бабуся Марійка); хусточки; ілюстрації до розповіді; фортепіано; фонохрестоматія; нотна хрестоматія; музичний центр.

Музичний матеріал: *вправа:* «Вправа з хусточками» (українська народна мелодія; обр. Я. Степового); *слухання:* «Пастушок» (муз. С. Майкапара); *співи:* співаночка за вибором музичного керівника, пісні «Ми роду козацького діти» (муз. С. Зурова, сл. М. Івенсен), «Ми любимо свій край» (муз. А. Філіпенка); *танок:* «Танцювати починаймо» (муз. І. Кишка); *гра:* «Нумо, любі діти» (муз. В. Верховинця).

ПЕРЕБІГ ЗАНЯТТЯ

Під музику діти заходять до зали.

Музичний керівник. Добрий день, діти! Сьогодні на наше заняття завітала бабуся Марійка. (*Показує ляльку, одягнену в український костюм.*) Вона принесла нам ось такі чудові різнокольорові хусточки. З ними ми виконаємо вправу.

«Вправа з хусточками»

Перша частина музичного супроводу — діти йдуть по колу, тримаючи хусточку правою рукою вгорі, ліва рука — на поясі; *друга* — «пружинка»; *третья* — кружляння. Уклін.

Після виконання вправи музичний керівник запрошує дітей зайняти місця на стільчиках.

Музичний керівник. Діти, погляньте, як гарно вбрана бабуся Марійка!

- ♦ Чи можна, дивлячись на одяг, з'ясувати національність нашої гості?
- ♦ А чи знаєте ви, якою є наша національність?

Відповіді дітей.

Так, ми — українці й живемо в Україні. Віддавна наша нація зажила слави дуже працюючої, навіть маленькі діти допомагали батькам по господарству. Улітку хлопчики пасли худобу. Їх називали пастушками, вівчариками. Рано-вранці вони виходили на пасовище. То була нелегка праця, тому що цілий день яскраво світило сонце, було дуже спекотно. Також навколо бігали вовки, які могли з'їсти овець, а вівчарик мав охороняти овець від цих хижаків. Українські пастушки були вдягнуті в яскраві вишиванки й кептариків. А щоб працювати було веселіше, вони грали на скрипочках або на маленьких сопілочках. (*Демонструє ілюстрації.*) Зараз ми послухаємо музичний твір «Пастушок», що написав композитор *Самуїл Майкапар*.

Слухання твору. Музичний керівник виконує твір «Пастушок» (муз. С. Майкапара).

Цей твір складається з трьох частин. Перша частина нагадує гру на сопілці. Можна навіть уявити, що хлопчик пасе худобу та грає на сопілці. Характер цієї частини — спокійний, лагідний. У другій частині характер музики змінюється, ми чуємо тривожні нотки, наче з'являється хижий вовк. Але хлопчик

не розгубився, тому що не боїться вовка. Адже з пастухом завжди є мисливський пес, який допоможе хлопчикові прогнати вовка. У третій частині музика знову спокійна, і ми можемо здогадатися, що хлопчик зумів прогнати вовка і все добре завершилося.

- ♦ Діти, як ви гадаєте, у якому темпі звучали перша й третя частини твору?
- ♦ Чи змінився темп у другій частині?

Відповіді дітей.

Повторне прослуховування твору «Пастушок» (муз. С. Майкапара).

Бабуся Марійка розповіла мені, що українців завжди вважали талановитим і співучим народом. Уважаю, що в світі немає людини, яка не любила б слухати музику, пісні. Я також обожнюю пісні. Співи супроводжують людину від народження. Можливо, і у вас є улюблені пісні. Але особливо чарівною є народна пісня. Українська пісня відображує душу народу, його почуття й надії, а також особисте людське життя. Перший спів, що ми чуємо, — це колискова, яку нам співають мама чи бабуся.

- ♦ Діти, а вам матусі співають колискові пісні? (*Відповіді дітей.*)

Згодом, коли ми дорослішаємо, нам починають подобатися пісеньки казкових героїв, персонажів дитячих мультфільмів. А ще починаємо співати пісні в дитячому садочку.

На жаль, сьогодні не всім дітям співають колискові. А шкода, адже мамина колискова випромінює тепло, любов та ласку, спрямовані саме її дитині, найдорожчій у світі.

Народна пісня ввібрала багатство душі минулих поколінь, які склали ці чудові пісні й залишили їх нам у спадок. Співаючи їх, кожен додає до них частку власної душі. Тому народна пісня — безцінна духовна скарбниця. Саме цим вона відрізняється від естрадних пісень, що здебільшого є «одноденними», несерйозними.

У своїх піснях українці висловлювали щирю любов до Батьківщини, до рідного краю. Такі пісні ми розучимо на сьогоднішньому занятті. Перша пісня має назву «Ми роду козацького діти», а друга — «Ми любимо свій край». Але перш ніж співати, маємо розігріти голосочки, виконавши маленьку співаночку.

Виконання співаночки за вибором музичного керівника.

- ♦ Пригадаймо, що таке вступ. (*Вступ — це невеликий музичний уривок, що виконують перед співом. Він дає змогу з'ясувати темп пісні.*)

Діти разом із музичним керівником виконують пісні: «**Ми роду козацького діти**» (муз. С. Зурова, сл. М. Івсенен), «**Ми любимо свій край**» (муз. А. Філіпенка). Музичний керівник проводить роботу над артикуляцією, динамікою, фразуванням.

А зараз ми вивчимо новий таночок.

Діти вивчають та виконують танок «**Танцювати починаймо**» (муз. І. Кишка). Рухи танцю: «пружинка», кружляння, виставляння ноги на п'яточку.

Українці не тільки люблять співати, але й дуже спритні. Отже, перевіримо, чи ви також спритні!

Проведення гри «Нумо, любі діти» (муз. В. Верховинця).

- ♦ Діти, чи цікаво вам було співати, грати, танцювати?
- ♦ Що на занятті сподобалося найбільше? Чому?

Відповіді дітей.

На наступному занятті ви дізнаєтеся ще багато цікавого про музику. Дякую всім, ви сьогодні дуже добре працювали!

Музичний керівник прощається з дітьми, діти під музику залишають залу.

ДОДАТОК ДО ЗАНЯТТЯ

Рекомендований музичний матеріал

Музично-ритмічні рухи:

- «Передача хустинки» (муз. Т. Ломової).

Вправи для розвитку слуху та голосу:

- «Іди, іди, дощику» (муз. Я. Степового).

Пісні:

- «Козачата» (муз. М. Ведмедері, сл. О. Яворської);
- «Добрий день, матусю Україно!» (муз. і сл. Н. Рубальської).

Таночки:

- «Українська полька» (українська народна мелодія);
- «Український танець» (українська народна мелодія).

Ігри:

- «Не пустимо» (українська народна мелодія);
- «Дітки в колі»

Діти утворюють два кола. *Перша* частина — рухаються по колу, тримаючись за руки; *друга* — плескають; *третья* — навсібіч розбігаються залую; *четверта* — утворюють кола. Виграє команда, яка швидше утворила коло;

- «Коза і вовк»

За допомогою лічилки діти обирають «вовка» і «козу», решта — «пастухи». Узявшись за руки, «пастухи» рухаються під веселу музику по колу, усередині якого пасеться «коза», промовляючи віршик:

Вийшла кізонька рогата
Попастися на лужок.
Вовк її спіймати хоче,
Щоб забрати у лісок.

Після цих слів «коза» вибігає крізь «ворота» (двоє дітей рухаються по колу з підведеними руками), а «вовк» її ловить. Коли він спіймає «козу», гра починається спочатку.

«Коза» може повертатися в коло («ворота» зачиняються). «Вовк» має право ловити «козу» лише поза колом;

- «Український танець» + танцювальна гра «Шукай іграшку»

Музичний керівник. Діти, сьогодні до нас завітали дівчинка Оленка та хлопчик Степанко (*показує ляльок в українських костюмах*). Вони хочуть ознайомити нас із рухами українського таночка та розповісти про те, як ці рухи з'явилися. Оленка навчить нас руху «*колупалочка*». Історія виникнення цього руху дуже цікава. Раніше городину саджали тільки жінки. Тому цей рух виконують дівчатка. Щоби посадити зернятко, жінка спочатку копала ямку в землі. Тому *перша* частина руху починається з виставляння ноги на носок, начебто носочком ноги намагаємось виколупати ямку. Потім у ямку вкидали зернятко й пригортали земельку п'ятю. Тому *друга* частина руху — виставляння ноги на п'яточку. А потім земельку притопували. Отже, *третья* частина руху — три притопи. Рух виконують по черзі — спочатку правою, а потім лівою ногою.

Степанко розповість нам про «присядку». «*Присядка*» є одним із рухів танцю «Гопак», що танцювали запорозькі козаки. Танець виник на основі прийомів української боротьби. Тому цей рух виконують лише хлопчики.

Виконання «Українського танцю» (українська народна мелодія).

А ще Степанко та Оленка ознайомлять нас із новою грою...

Проведення гри «Шукай іграшку». На два стільчики саджають іграшки — хлопчика Степанка й дівчинку Оленку. Дітей об'єднують у дві команди. Хлопчики стають навколо Степанка, а дівчатка — навколо Оленки.

Перша частина музичного супроводу — рухаються по колу спокійним кроком, тримаючись за руки; *друга* — дівчатка виконують «колупалочку», хлопчики — «присядку»; *третьою частиною* — діти вільно бігають кімнатою.

Після завершення музики діти заплющують очі. Вихователь змінює іграшки місцями. Із початком *четвертої частини* музичного супроводу діти розплющують очі, швидко підбігають до своєї іграшки та утворюють коло. Музичний керівник визначає тих, хто першим знайшов свою іграшку.

Гра на музичних інструментах:

- ♦ «Перепілка» (українська народна пісня).

Додатковий матеріал

Вірші

Пастушок у чистім полі
На сопілочці заграв,
Про яскраве сонце й море
Пісеньку свою співав.

Малесенький баранчик до лікарні йшов.
Не плакав, не боявся і лікаря знайшов.
І каже лікар: «Молодець! Тепер, прошу тебе,
Відкрий свій ротик, скажи: «А-а!» Баранчик каже: «Бе-е-е!»

ДОБРИЙ ДЕНЬ, УКРАЇНО МОЯ!

Струмок серед гаю, як стрічечка.
На квітці метелик, мов свічечка.
Хвилюють, малюють, квітують поля —
Добрідень тобі, Україно моя!

(П. Тичина)

ЦЕ МОЯ УКРАЇНА

Зацвітає калина,
Зеленіє ліщина,
Степом котиться диво-луна.
Це моя Україна,
Це моя Батьківщина,
Що, як тато і мама, одна.

(А. Камінчук)

Загадки

Пасеться на лузі тварина:
Пухка і сіра, як хмарина.
Вона нам вовною дає
Турботу і тепло своє. (Вівця)

І мала, і кучерява,
І тихенька, і ласкава.
Песик її стереже,
Баба доїть і стриже.
Має брата баранця,
Називається... (вівця).

Підтема. Ми — маленькі козачата

Мета: учити дітей рухатися по колу, тримаючи руки на поясі, високо піднімаючи зігнуті в колінах ноги, починати виконувати рухи відразу після вступу, узгоджувати рухи з музикою; ознайомити дітей з новим музичним твором та його автором; прищеплювати інтерес до музики; налаштовувати на її емоційне сприйняття; формувати в дітей навички культури слухання; розвивати уяву дітей; виховувати музичний смак; закріплювати вміння дітей співати легким природним голосом, чітко й виразно вимовляючи слова пісні; закріплювати рухи танцю, досягаючи їх виразного виконання; розвивати вміння дітей виконувати рухи злагоджено, спокійно; привчати самостійно змінювати рухи зі зміною музики; ознайомити дітей із новою грою; розвивати спритність та увагу дітей; виховувати товариські почуття.

Обладнання: ілюстрації до розповіді про цирк; ілюстрації, що зображують збирання врожаю; картки із зображенням «злого» та «доброго» тигрів; зображення осінніх пейзажів; фортепіано; музичний центр.

Музичний матеріал: *вправа:* «Викидання ніг» (українська народна мелодія); *слухання:* сучасна циркова музика, «Клоуни» (муз. Д. Кабалевського); *співи:* співаночка «Диби-диби», пісні «Чарівниця осінь» (муз. М. Дремлюги, сл. О. Ольховського), «Обжинкова» (муз. Ф. Колесси, сл. народні), «Ми роду козацького діти» (муз. С. Зурова, сл. М. Івенсен); *танок:* «Танцювати починаймо» (муз. І. Кишка); *гра:* «Василю, здогадайся, яка у нас робота» (муз. В. Верховинця).

ПЕРЕБІГ ЗАНЯТТЯ

Під музику діти заходять до зали, вітаються з музичним керівником.

Розучування вправи «Викидання ніг» (українська народна мелодія).

Музичний керівник. Багато людей люблять цирк.

- ♦ А ви любите цирк?
- ♦ Хотіли б потрапити туди?

Відповіді дітей.

Для цього ми маємо заплющити очі та уявити, що опинилися в цирку.

Звучить сучасна циркова музика.

На арені виступатиме...

- ♦ Ви з'ясуєте, хто виступатиме, відгадавши музичну загадку. Прослухайте музичний твір і відгадайте його назву.

Слухання твору «Клоуни» (муз. Д. Кабалевського).

- ♦ Кого ви найбільше хотіли б побачити у цирку? (Відповіді дітей.)

Усі діти люблять клоунів. Тому сьогодні ми зустрінемося з клоунами, а допоможе нам у цьому музикант. Композитор Дмитро Кабалевський написав музичний твір «Клоуни». Зараз ви заплющите очі й подумки перенесетеся до цирку, де кожен побачить свого клоуна.

Повторне прослуховування твору «Клоуни».

- ♦ Як виглядав клоун?
- ♦ Що він робив?
- ♦ Який мав настрій?
- ♦ Погляньте, якого клоуна намалював художник (демонструє ілюстрацію, що зображує клоуна). Чи схожий він на того, якого уявили ви?

Відповіді дітей.

Зараз на арені цирку виступатимуть тигри! (Демонструє дітям дві картки із зображенням тигрів: «злого» та «доброго».)

Психогімнастика «Злий та добрий тигр»

Діти мімікою та жестами показують «злого» та «доброго» тигрів — залежно від того, яку картку демонструє музичний керівник.

Музичний керівник. Діти, пригадаймо...

- ♦ Яка зараз пора року? (Відповіді дітей.)

Музичний керівник показує малюнки, на яких зображено осінні пейзажі. Діти розповідають, що саме вони бачать на малюнках.

Пропоную вам заспівати пісню про осінь — «Чарівниця осінь». Але спочатку виконаймо співаночку, що допоможе вашим голосочкам «прокинутися» й заспівати краще.

Виконання співаночки «Дибидибиди», а потім — пісні за вибором музичного керівника («Чарівниця осінь», муз. М. Дремлюги, сл. О. Ольховського). Музичний керівник проводить роботу над артикуляцією, динамікою, фразуванням.

Від давніх часів українці любили свою землю та були вправними хліборобами. І земля віддячувала працюючому народові щедрими врожайми. Жнива — підсумок, реалізація сподівань і зусиль хлібороба. «Хліб — усьому голова».

Наші пращури з великою повагою ставилися до хліба, тому готувалися до початку жнив як до урочистого свята першого снопа (народна традиція *зажників*) та водночас тяжкої відповідальної роботи, коли доводилося працювати від зорі до зорі, попри спеку й спрагу. Усі члени родини прокидалися до схід сонця, умивалися, одягали новий одяг, читали молитву та йшли в поле з паляницею. Цього вролистого дня нікому не можна було згадувати сумне чи сваритися. У полі господиня стелила білу скатертину, клала на неї хліб, сіль, ставила горнятко свяченої води. Усі поверталися обличчям до сходу та вголос молилися. Після молитви господар зривав три колоски й скроплював їх свяченою водою — це мало захистити поле від граду й дощу під час жнив. Лише після цього розпочинали жати. За давніх часів не існувало сучасної сільськогосподарської техніки, тому збирання врожаю було тяжкою працею: жінки жали серпами, а чоловіки — косами. Під час збирання хліба обов'язково співали, адже пісня має чудодійні властивості: допомагає людині працювати, відпочивати, може подарувати радість і зарадити горю.

Завершення жнив також було урочистим святом, що мало назву *обжинки*. Женці дожинали в полі останнє колосся, а господарі вдома готували для них частування. Двом найкращим жінцям надавали право зібрати останній сніп — *вінець*. Люди збирали колоски, з яких плели спільний вінок, уквітчаний маками й волошками. Потім обирали найвродливішу дівчину, яка надягала вінок. А найвродливіший хлопець мав нести останній сніп. Добрий господар зберігав цей сніп до Спаса, а на Спаса ніс до церкви святити.

Закінчивши жати, жінці качалися по стерні («щоб не боліла спина й легко було жати наступного року»), співаючи:

Ой ниво наша, ниво,
Верни нам нашу силу!
Ми на тобі жали,
Силоньку положили.

Музичний керівник демонструє ілюстрації, на яких зображено збирання врожаю.

Наші бабусі та дідусі знали багато пісень про врожай, про осінь і залюбки їх співали. Ми також розучували такі пісні.

- ♦ Яку пісню про врожай ми знаємо? («Обжинкова» (муз. Ф. Колесси, сл. народні))
- ♦ Про що ця пісня?
- ♦ Яким є її характер?

Відповіді дітей.

Виконання пісні «Обжинкова» (муз. Ф. Колесси, сл. народні).

- ♦ Про яку пору року йдеться в цій пісні? (Відповіді дітей.)
- ♦ Нагадайте мені назву країни, у якій ми живемо. (Україна)

Так, ми живемо в Україні, є нащадками козаків, які боронили нашу землю від ворогів. Ми маємо пишатися нашими героїчними прадідами. Послухайте поетичні рядки.

.....

Що би хто не звелів,
що би хто не казав,
я сьогодні таки
запорізький козак.

Хоч не сіється вус,
хоч на зріст я малий —
українські шляхи
в Січ мене завели.

.....

(Й. Струцюк
«Запорізький козак»)

Заспіваймо пісню, що має назву «Ми роду козацького діти».

Виконання пісні «Ми роду козацького діти» (муз. С. Зурова, сл. М. Івенсен). Музичний керівник проводить роботу над артикуляцією, динамікою, фразуванням.

А зараз виконаймо веселий таночок.

Виконання таночка «Танцювати починаймо» (муз. І. Кишка): закріплення вивчених рухів, до яких додається рух «виставляння ноги на носочок».

Сьогодні ми вивчимо гру «Василю, здогадайся, яка у нас робота», під час якої перевіримо, наскільки ви спритні та уважні.

Проведення гри «Василю, здогадайся, яка у нас робота» (муз. В. Верховинця).

Ви всі гарно поводитися: уважно слухали, весело танцювали, грали, співали. Час повертатися до групи. До побачення!

Діти під музику залишають залу.

ДОДАТОК ДО ЗАНЯТТЯ

Рекомендований музичний матеріал

Музично-ритмічні рухи:

- «Дрібний крок» (російська народна мелодія);
- «Колупалочка» (українська народна мелодія);
- вправа «Конячка»

Діти утворюють коло. Під музику А — звужують коло, виконуючи крок на кожну чверть, високо піднімаючи зігнуті в колінах ноги.

Під час повторення музики А — розширюють коло.

На 1-й і 2-й такти музики Б діти чотири рази тупають.

На 3-й і 4-й такти — обертаються навколо себе, високо піднімаючи зігнуті в колінах ноги;

- вправа «Галоп» (муз. Ф. Шуберта)

Дітей об'єднано в дві групи, які стають парами біля двох протилежних кутів кімнати (перша й друга групи). Повернувшись у парах обличчям одне до одного, малюки беруться за руки й відводять з'єднані руки в сторони.

На 1—4-й такти — перша група рухається галопом уздовж коротшої стіни (кроки м'які, без сильних підскоків). На другу чверть 4-го такту діти зупиняються, стрибнувши на обидві ноги.

На 5—8-й такти — друга група, яка стояла у протилежному кутку, повторює рухи 1—4-го тактів.

На 9—12-й такти — перша група рухається вздовж довшої стіни до кутка, у якому стояла друга група. Рухи енергійні, кроки широкі, з невеликими акцентами на сильних чвертях. На 12-му такті діти зупиняються, стрибнувши на обидві ноги.

На 13—16-й такти друга група виконує рухи 9—12-го тактів.

Під час повторення вправи діти в парах міняються місцями й починають рухатися з другої ноги.

Вправи для розвитку слуху та голосу:

- «Іди, іди, дощику» (муз. Я. Степового);

Пісні:

- «Добрий день, матусю Україно!» (муз. і сл. Н. Рубальської).

Таночки:

- «Українська полька» (українська народна мелодія);
- «Танець із притупами» (українська народна мелодія; обр. М. Метлова).

Ігри:

- «Галя по садочку ходила» (українська народна пісня);
- «Пішли діти в поле» (українська народна гра);
- гра «Не спізнись»

1—4-й такти: діти біжать у різних напрямках; 5—6-й такти: стоячи на місці, плескають у долоні; 7—8-й такти: біжать на свої місця так, щоб устигнути сісти на стільчик з останнім акордом;

- музично-дидактична гра «Троє клоунів»

Якщо звучить сумна музика, діти демонструють картки із зображенням сумного клоуна. Під час виконання спокійної музики підіймають картки, на яких зображено спокійного клоуна. Якщо звучить весела музика, демонструють картки із зображенням веселого клоуна.

Гра на музичних інструментах:

- ♦ «Дощик» (українська народна мелодія).

Додатковий матеріал

Вірші

МИ Є ДІТИ УКРАЇНСЬКІ

Ми є діти українські —
Хлопці та дівчата,
Рідний край наш — Україна,
Красна та багата.

Рідне небо, ясне сонце,
Місяць, зорі срібні,
І народ наш — українці,
Всі до нас подібні...

(Ю. Шкрумеляк)

* * *

Я не просто українець,	І я україночку
Я — великий патріот.	Змалку зовуся.
Я люблю, як тата й маму,	І цим я пишаюся
Український весь народ.	Й щиро горджуся.

Всі ми — діти українські,
Хлопчики й дівчатка.
Хоч і ще не дуже сильні,
Та душа завзята.